

Національний круглий стіл з питань дотримання Орхуської конвенції в ядерній енергетиці

Ядерна та радіаційна безпека на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки»

*Директор з ЯРБ
ДП НАЕК «Енергоатом»
С. Божко*

Питання термінології

Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»

ядерна безпека - дотримання норм, правил, стандартів та умов використання ядерних матеріалів, що забезпечують радіаційну безпеку

радіаційна безпека - дотримання допустимих меж радіаційного впливу на персонал, населення та навколишнє природне середовище, встановлених нормами, правилами та стандартами з безпеки

Глоссарий МАГАТЭ (рус)

Безопасность означает защиту людей и охрану окружающей среды от радиационных рисков и обеспечение безопасности установок и деятельности, связанных с радиационными рисками. Термин "безопасность", используемый в настоящем документе и в нормах безопасности МАГАТЭ, включает **безопасность ядерных установок**, радиационную безопасность, безопасность обращения с радиоактивными отходами и безопасность перевозки радиоактивного материала, но не включает не связанные с радиацией аспекты безопасности

Загальні положення безпеки атомних станцій

Безпека АС - властивість не перевищувати встановлені межі радіаційного впливу на персонал, населення і навколишнє природне середовище при нормальній експлуатації АС, порушеннях нормальної експлуатації і проектних аваріях, а також обмежувати радіаційний вплив при запроектних аваріях

Атомна енергетика України

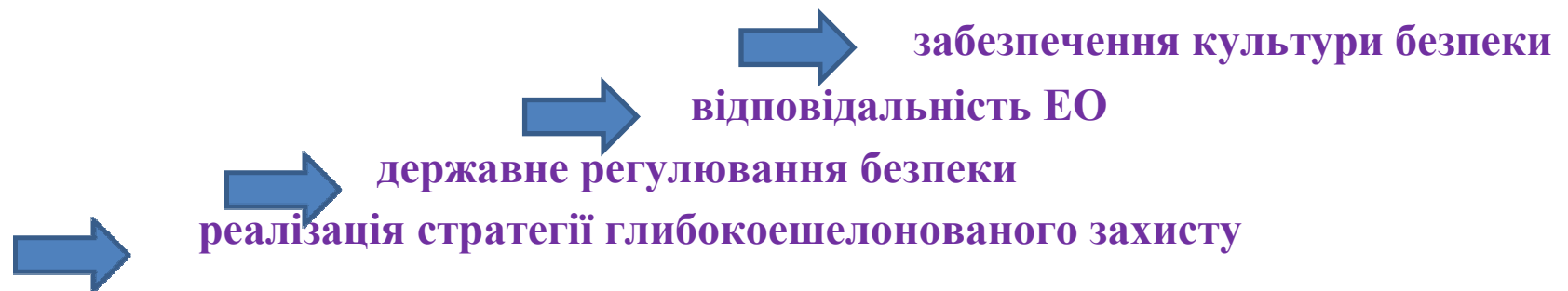

ВИМОГИ З БЕЗПЕКИ

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПРИНЦИПИ БЕЗПЕКИ

(ЗПБ,INSAG-12 «Basic Safety Principles for Nuclear Power Plants»)

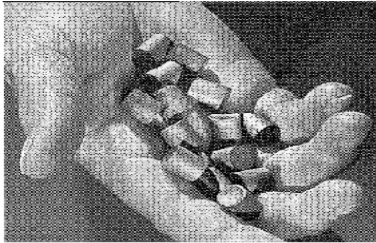
стратегія глибокоешелонованого захисту базується на застосуванні

- системи фізичних бар'єрів на шляху поширення іонізуючого випромінювання і радіоактивних речовин у навколишнє природне середовище
- системи технічних та організаційних заходів щодо захисту фізичних бар'єрів і збереження їх ефективності, з метою захисту персоналу, населення і навколишнього природного середовища

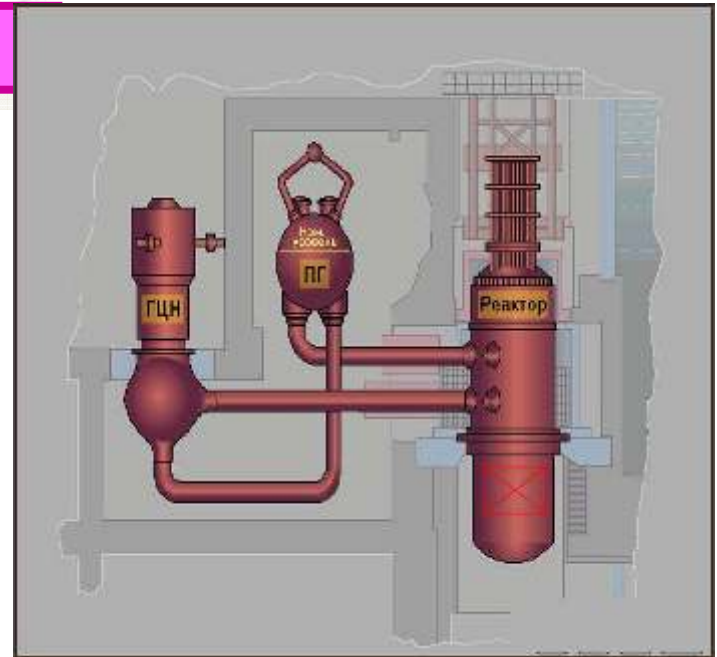

СИСТЕМА ФІЗИЧНИХ БАР'ЄРІВ

Паливна матриця

Оболонка твел

Межі контура теплоносія

Герметичне огороження РУ

Біологічний захист

СТРАТЕГІЯ ГЛИБОКОЕШЕЛОНОВАНОГО ЗАХИСТУ

Рівень 1. Запобігання порушенням нормальної експлуатації

вибір майданчика, проект, якість систем і елементів АС, експлуатаційна документація, ТО, ремонт, модернізація, кваліфікація персоналу, формування культури безпеки

Рівень 2. Забезпечення безпеки при порушеннях нормальної експлуатації і запобігання аварійним ситуаціям

усунення відхилень від нормальної експлуатації; автоматично діючі захисти і блокування, які запобігають переростанню порушень нормальної експлуатації в аварійні ситуації, експлуатаційні процедури; тренування персоналу

Рівень 3. Запобігання і ліквідація аварій

системи безпеки, аварійні процедури, тренування персоналу

Рівень 4. Управління запроектними аваріями

використання систем нормальної експлуатації і систем безпеки для запобігання запроектних аварій, обмеження їх наслідків, а також повернення РУ у контрольований стан; інструкції з управління запроектними аваріями, тренування персоналу

Рівень 5. Аварійна готовність і реагування

санітарно-захисна зона і зона спостереження, аварійні плани, протиаварійні тренування/навчання, протирадіаційні сховища і кризові центри

ОЦІНКА БЕЗПЕКИ

Аналіз безпеки и розробка звітів з аналізу безпеки (ЗАБ) відповідно до вимог НД

Для 14 енергоблоків роботи було виконано розробку ЗАБ у 2010-2012 рр., зокрема у 2012 р. – для ХАЕС-1 і ЮУАЕС-2. Продовжується розробка ЗАБ для енергоблока - ЮУАЕС-3.

Для енергоблоків АЕС України у відповідності до запланованих обсягів та термінів виконується:

- **розробка Звітів з періодичної переоцінки безпеки (ЗППБ);**
- **урахування повного спектру вихідних подій для всіх регламентних станів РУ і БВ в імовірнісному аналізі безпеки;**
- **впровадження оперативного імовірнісного аналізу безпеки (ОІАБ) на енергоблоках АЕС**

Міжнародна оцінка безпеки АЕС України

З жовтня 2008 року по жовтень 2009 року в рамках спільного проекту Україна–ЄС–МАГАТЕ 14 місями експертів МАГАТЕ проведено унікальну за масштабами виконаних робіт комплексну оцінку безпеки всіх діючих українських енергоблоків за напрямками:

- *проектна безпека;*
- *експлуатаційна безпека;*
- *поводження з РАВ та зняття з експлуатації*

Експерти МАГАТЕ та ЄС встановили відповідність всіх енергоблоків українських АЕС практично усім вимогам МАГАТЕ з ядерної безпеки

В міжнародній оцінці безпеки українських АЕС прийняли участь:

- 62 зовнішніх експерта з 23-х країн та міжнародних організацій
- 32 співробітника МАГАТЕ

Участь АЕС України в програмах партнерських перевірок

ПП ВАО АЕС/13		OSART/15	Дата
Рівнеська АЕС	2012	OSART Follow up Mission South Ukraine	<u>11-2011</u>
Запорізька АЕС	2012	OSART Mission for South Ukraine	<u>01-2009</u>
Хмельницька АЕС	2011	OSART Mission for Rovno	<u>01-2008</u>
Южно-Українська АЕС	2010	OSART Mission for Khmelnitzky	<u>01-2007</u>
Запорізька АЕС	2007	OSART Mission for South Ukraine	<u>01-2006</u>
Рівнеська АЕС	2004	OSART Mission for Zaporozhe	<u>01-2004</u>
Хмельницька АЕС	2004	OSART Mission for Rovno	<u>01-2003</u>
Южно-Українська АЕС	2003	OSART Mission for Khmelnitski	<u>01-1996</u>
Хмельницька АЕС	2002	OSART Mission for South Ukraine	<u>01-1996</u>
Рівнеська АЕС	2001	OSART Mission for Rovenskaya	<u>01-1995</u>
Запорізька АЕС	2000	OSART Mission for Khmelnitsky	<u>01-1995</u>
Чорнобильська АЕС	1997	OSART Mission for Zaporozhe	<u>01-1995</u>
Южно-Українська АЕС	1995	OSART Mission for Chernobyl	<u>01-1994</u>
		OSART Mission for Zaporozhe	<u>01-1994</u>
		OSART Mission for Rovenskaya	<u>01-1988</u>

Позачергова оцінка стану безпеки діючих АЕС України – «Стрес-тести»

Після подій на АЕС «Фукусіма-1» НАЕК «Енергоатом» виконана цільова позачергова оцінка стану безпеки діючих АЕС

У рамках цільової позачергової оцінки стану безпеки були проаналізовані:

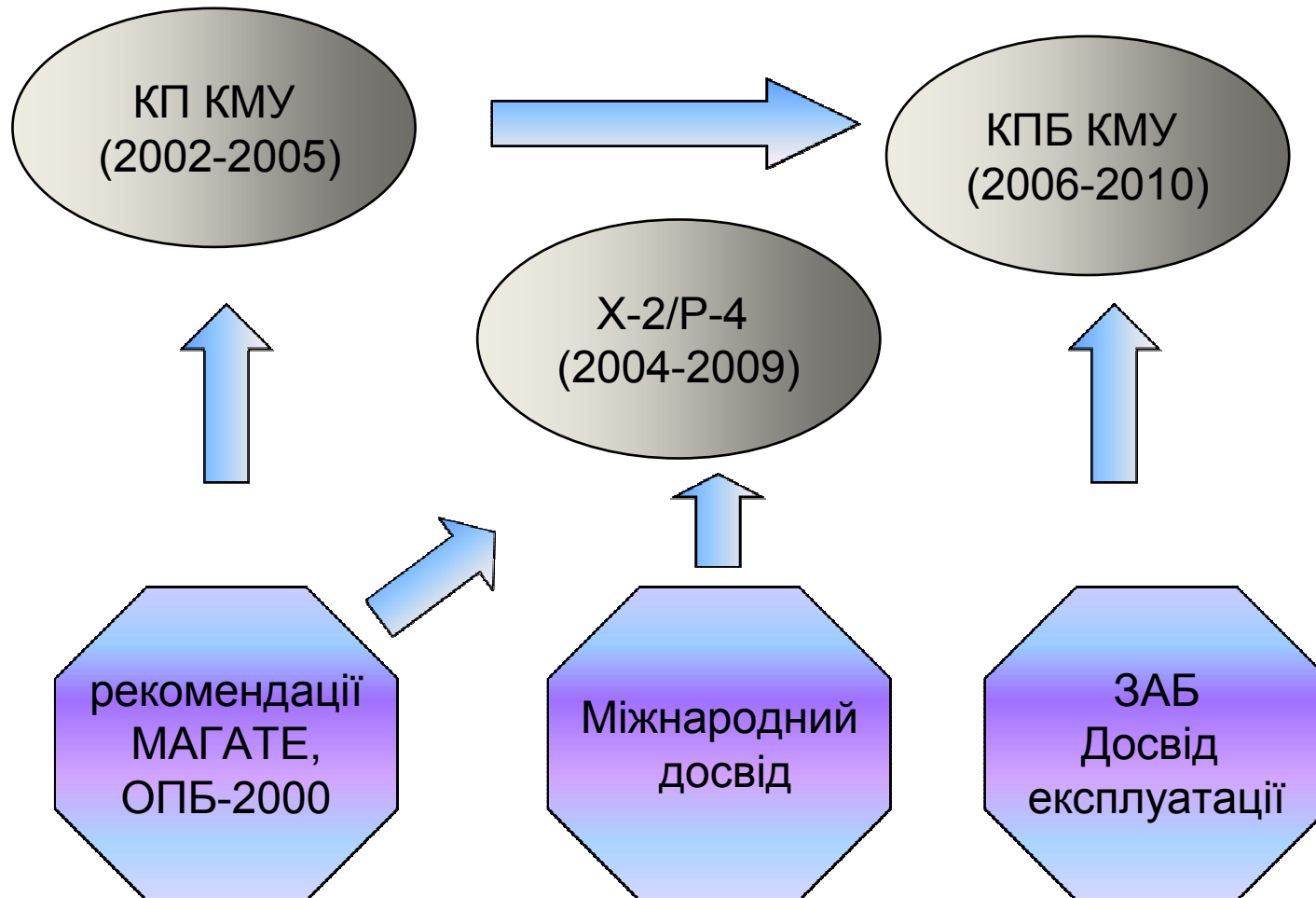
- зовнішні екстремальні природні впливи (землетруси, затоплення, пожежі, смерчі, екстремально високі/низькі температури, опади, сильні вітри)
- втрата електропостачання та/або кінцевого поглинача тепла
- питання управління важкими аваріями.

Основні висновки:

- послідовність подій, що сталися на АЕС «Фукусіма-Даїчі», практично неможлива для АЕС України
- не виявлені нові критичні зовнішні природні впливи або комбінації впливів додатково до розглянутих при проектуванні АЕС та детально проаналізованих в рамках обґрунтування безпеки АЕС

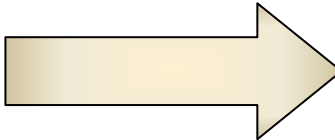
Програми підвищення безпеки

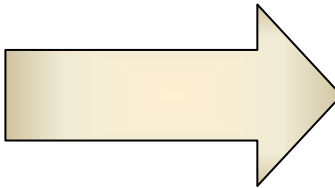
**КПБ КМУ
(2006-2010)**

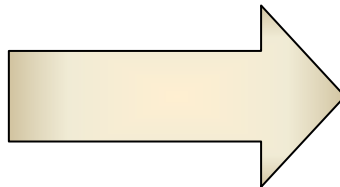
**ОПБУ-2008
ПБЯ-2008**

**Проект МАГАТЕ-
ЄС-Україна**

**Звіти з аналізу
безпеки**

**Обладнання,
що
відпрацювало
ресурс**

**Комплексна (зведена)
програма з підвищення
рівня безпеки
енергоблоків АЕС України**

Термін дії :2011-2017 рр.

Вартість:12,5 млрд.грн